

УДК 616.314.17 - 053.4

Петрушанко Т. О.

Організація профілактики захворювань пародонта у підлітків

Кафедра терапевтичної стоматології (зав.каф. - проф. Ніколішин А.К.)

Української медичної стоматологічної академії, м.Полтава

Резюме. Приведено концептуальну основу, рівень організації та зміст методів і заходів профілактики захворювань пародонта у дітей пубертатного періоду, проаналізована трьохрічна організаційна та медична ефективність впровадження профілактичних заходів у підлітків.

Ключові слова: профілактика, захворювання пародонта, підлітки.

Профілактичний напрямок вітчизняної медицини, в тому числі і стоматології, залишається пріоритетним, актуальність якого під

профілактичних заходів, що базується на урахуванні індивідуальних механізмів адаптації [2,6,11]. Як відомо, реакції організму на фактори середовища реалізуються не окремими органами, а взаємодією фізіологічних систем цілісного організму. Концептуальна основа стратегії патогенетично обґрунтованої нами схеми методів і заходів профілактики захворювань пародонта (рис. 1) - створення оптимальних умов для адаптивної самоорганізації функціональних систем різного рівня організації цілісного організму.

СУСПІЛЬНА	ЛІКАРСЬКА	ІНДИВІДУАЛЬНА
- підтримка соціально-економічної безпеки	- ліквідація соматичної патології	- організація здорового способу життя
- організація раціонального режиму праці і відпочинку	- нормалізація психологічного стану	- загартування організму
- організація збалансованого харчування з ураженням віку	- диспансеризація вагітних (пренатальна профілактика)	- регулярні фізичні заняття
- випуск засобів догляду за порожниною рота	- медикаментозна профілактика захворювань зубів і тканин пародонта	- аутопрофілактика стресу
- диспансеризація населення	- лікування аномалій положення зубів і прикусу	- дотримання режиму та якості харчування
- організація планової систематичної санації порожнини рота в організованих колективах	- лікування аномалій м'яких тканин порожнини рота	- нормалізація жування та дихання
- регуляція режиму дня та харчування вагітних	- раціональне ортопедичне лікування	- особиста гігієна порожнини рота
- флоридування солей, молока, води	- лікування карієму та його ускладнень	- механічне тренування пародонта
	- ліквідація початкових симптомів захворювань пародонта слизової оболонки порожнини рота	- термічне загартування пародонта
	- професійна гігієна порожнини рота	- масаж ясен
	- антрестрессорна реабілітація	- полоскання антисептичними засобами порожнини рота
		- систематичні огляди у лікарів, включаючи стоматолога

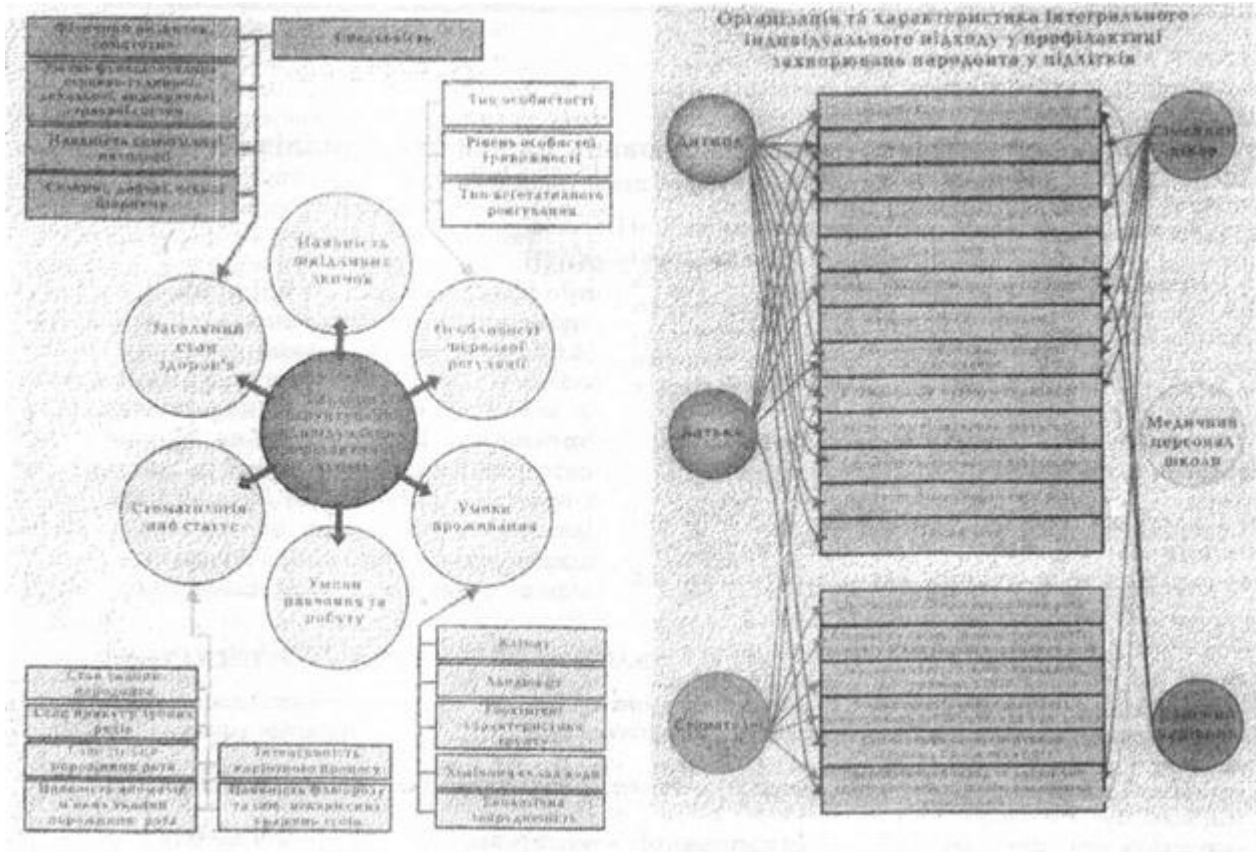
Рис. 1. Схема методів і заходів щодо профілактики захворювань пародонта.

дією соціальних і економічних факторів суттєво зростає [4,10]. Незважаючи на наявність різноманітних методів і засобів профілактики захворювань пародонта, їх поширеність та інтенсивність не зменшуються, особливо серед осіб молодого віку [3,5,8]. Неоднакові підходи дослідників до аналізу причин та факторів ризику зазначеної патології обумовлюють різний обсяг і характер її профілактики [1,5,7,9,12]. Практично не визначеними є особливості профілактичних заходів щодо захворювань тканин пародонта у критичні періоди життя людини, до яких належить пубертатний вік.

На основі аналізу власних багаторічних експериментальних та клінічних досліджень, наукових літературних джерел нами застосовано системний підхід до обґрунтування

Найбільш оптимальною, безперечно, є первинна профілактика, яка обов'язково повинна проводитись у пре-, інтра-, анте- і постнатальному періодах розвитку людини. Але її вагомість та значення різко зростають у критичні етапи індивідуального розвитку організму, коли він, як біологічна система, знаходиться в нестійкому стані. До такого стану належить найбільш вразливий пубертатний вік - період між 12 та 16 роками.

Рівень організації розробленої системи - інтегральний індивідуальний підхід до кожної дитини з урахуванням загального стану здоров'я, психофізіологічних особливостей, стоматологічного статусу, наявності шкідливих звичок, а також умов проживання, навчання та побуту (патент України 23634 А) (рис.2).

Матеріал і методи дослідження

Під постійним та поглибленим обстеженням протягом 4-х років перебувало 182 підлітки з 13 до 16 років включно. З них 86 осіб склали контрольну групу, 96 - дослідну, на базі останньої впроваджувалась та оцінювалась ефективність інтегрального індивідуального підходу у проведенні профілактики захворювань пародонта. Кожна дитина пренубертатного віку проходила комплексне всебічне обстеження лікарями- інтерністами та стоматологом з визначенням стану її фізичного розвитку, типу особистості, вегетативного реагування, рівня особистої тривожності, функціонування серцево-судинної, дихальної систем, з діагностикою стоматологічного здоров'я за загальноприйнятими критеріями [13]. Результати глибокого дослідження стану здоров'я дитини, особливості клімато-географічного розташування місцевості проживання, організація навчального процесу, основи вікової закономірності, добової та сезонної біоритмології являлись основою для розробки спеціальних індивідуальних рекомендацій та призначень, які склали зміст 256 індивідуальних пам'яток для батьків та дітей.

Результати дослідження та їх обговорення

Весь комплекс заходів, щодо профілактики захворювань пародонта, обов'язково щорічно коректувався з урахуванням динаміки вікових змін, відповідно результатів чергового всебічного обстеження підлітків, ефективності профілактики та ступеню виконання призначень лікарів, індивідуальним особливостям рівня здоров'я, наявності і характеру факторів ризику захворювань. Профілактичні заходи здійснювались самостійно підлітками, їх батьками при координуючій ролі стоматолога у тісному контакті з медичним персоналом школи, класним керівником (рис.3).

Найбільш доцільним у Даному аспекті є розвиток страхової медицини із підготовкою кваліфікованих сімейних лікарів-стоматологів, що володіють основами адаптаційної медицини і валеології. Згідно офіційно затвердженої кваліфікаційної характеристики сімейного лікаря першою вимогою у розділі стоматологія зазначено також профілактику стоматологічних захворювань.

Комплекс профілактичних заходів був обумовлений вище зазначеною схемою, і розпочинався він з корекції нейропсихічного стану дитини, що визначає стан сом, поведінкову адаптацію та мотивацію до профілактики захворювань пародонта. Організаційна ефективність впровадженної системи характеризувалась 100% рівнем охоплення 12- річних дітей профілактичними заходами. Трьохрічна медична ефективність мала наступні результати: у підлітків дослідної групи нормалізувався рівень загальної тривожності, знизився рівень нейрогенної напруги, зменшився приріст соматичної патології, вирівнялись показники росту, площі поверхні тіла, вегетативний тонус організму, порівняно із обстеженими контрольної групи. Виражена позитивна динаміка стоматологічного статусу. Так, значно зменшилась у школярів спеціалізованої школи кількість аномалій м'яких тканин порожнини рота та зубо-щелепних деформацій, особливо серед дівчат.

Зафіксовано достовірне зменшення значень ГІ у дівчат і хлопців дослідної групи, що визначило стан їх гігієни порожнини рота як задовільний, а у дівчат, навіть, добрий, тоді як в обстежених

контрольної групи - незадовільний.

Висновки

1. Профілактичні заходи серед учнів спеціалізованої школи сприяли вираженому покращенню стану тканин пародонта та подальшому їх збереженню. Протягом 3-х років розповсюдженість захворювань пародонта у підлітків дослідної групи зменшилась на 8,8%, а в обстежених контрольної групи збільшилась на 24,0%

2. Виражені позитивні зміни стану тканин пародонта у представників дослідної групи відбулися протягом першого року впровадження профілактичних заходів. У 16-річних обстежених контрольної групи в 3 рази збільшилась кількість випадків генералізованого катарального гінгівіту, у структурі захворювань пародонта з'явився генералізований пародонтит І ступеня. У дослідній групі 16-річних зареєстровані достовірно нижчі показники індексу кровоточивості, йодного числа Свракова, значень індексів КПП та РМА.

3. Індивідуальний інтегральний підхід у профілактиці захворювань пародонта, який базується на оптимальному для кожного організму комплексі профілактично-реабілітаційних заходів, є ефективним, оскільки сприяє зміцненню загального здоров'я дитини, реабілітації ушкоджених тканин пародонта, попереджує виникнення захворювань тканин пародонта та має важливе психологічне значення, оскільки особиста установка направлена на збереження здоров'я порожнини рота і при цьому дитина вчиться сама бути здоровою.

Література

1. Аболмасов Н.Н., Шашмурина В.Р., Адаева И.А. Профилактика и лечение заболеваний пародонта - необходим системный подход // Рос. стом. журнал. - 2002. - № 1. - С. 41-42.

2. Алимский А.В. Принципиальные подходы к организации профилактики стоматологических заболеваний в условиях рыночной экономики // Новое в стоматологии. - 1997. - № 5. - С. 7-9.

3. Вишняк Г.Н. Генерализованные заболевания

пародонта (пародонтоз, пародонтит). - К., 1999. - 216 с.

4. Грудянов А.И., Дмитриева Л.А., Максимовский Ю.М. Пародонтология. Современное состояние вопроса и направление научных разработок // Стоматология. - 1999. - № 1. - С. 31-33.

5. Організація профілактичної допомоги населенню України в сучасних економічних умовах / Л.О.Хоменко, О.Ф. Кононович, О.В. Савичук, Н.В. Біденко // Вісник стоматології. - 1998. - № 3. - С. 44-47.

6. Петрушанко Т.О. Інтегральний індивідуальний підхід у профілактиці захворювань пародонта: Автореф. дис. ... д-ра мед наук: 14.01.22 / Нац. Мед. Ун-т ім. О.О.Богомольця. - Київ, 2001. - 39 с.

7. Программа массовой профилактики кариеса зубов и болезней пародонта у детского населения / А.М. Хамадеева, В.М. Трофименко, А.П. Полякова, Н.В. Яковенко // Стоматология. - 1998. - № 1. - С. 78-79.

8. Распространенность заболеваний пародонта у детей и подростков / Хитров В.Ю., Агеева Л.Ш., Хамитова Н.Х. и др. // Казанский мед. журнал. - 1999. - № 1. - С. 71-72.

9. Современные средства экзогенной профилактики заболеваний полости рта / Л.А.Хоменко, Н.В.Биденко, Е.И.Остапко, В.И.Шматко. - К.: Книга плюс, 2001. - 208 с.

10. Стоматологическая профилактика у детей / В.Г.Сунцов, В.К.Леонтьев, В.А.Дисталь, В.Д.Вагнер. - М.:Мед.книга; Н.Новгород: НГМА, 2001. - 344 с.

11. Тарасенко Л.М., Петрушанко Т.А. Стресс и пародонт. - Полтава, 1999. - 192 с.

12. Улитовский С.Б. Циркулярная зависимость развития заболеваний пародонта // Новое в стоматологии. - 2000. - № 4 (84). - С.55-60.

13. Цепов Л.М., Николаев А.И. Диагностика и лечение заболеваний пародонта. - М.: МЕДПресиформ, 2002. — 192 с.

Petrushanko T.O.

Organization of prophylaxis of parodontium tissues diseases in children of pubertal period Summary. The conceptual base, the level of organization and the maintenance of methods, measures on prophylaxis of parodontium tissues diseases in children of pubertal period are accounted.. There was analysed the organizing and three-years period medical effectiveness of the inculcated prophylactic measures in teenagers.

Key words: *prophylaxis, parodontium diseases, teenagers.*

УДК 616.314 + 615.262 + 613.95 + 616.314.25/26

Писаренко С.І., Рожко М.М., Павлюк В.М.

Оцінка ефективності дитячих гелевої зубної пасти Новий Жемчуг Юніор і пасти Дитячий Жемчуг Комплекс в комплексній профілактиці і лікуванні запальних процесів пародонту

Кафедра стоматології факультету післядипломної освіти (зав. каф. - д.м.н., проф. М.М.Рожко),

Кафедра ортопедичної стоматології (зав. каф. - к.м.н., доц. З.Р.Ожоган)

Івано-Франківської державної медичної академії

Івано-Франківська міська дитяча стоматологічна поліклініка (головний лікар В.В.Підлісна)

Резюме. У статті викладено результати клініко-лабораторного дослідження впливу дитячої гелевої зубної пасти "Новий Жемчуг Юніор" та зубної пасти "Дитячий Жемчуг Комплекс" на стан рівня гігієни та протизапальний і антибактеріальний ефект у дітей в період зміни прикусу. Надані рекомендації щодо

показань до застосування дитячих засобів гігієни "Новий Жемчуг Юніор" та "Дитячий Жемчуг Комплекс".

Ключові слова: *дитячі зубні пасти, гігієнічна, антибактеріальна та протизапальна дія, зміна*